

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-09-22

Ärendenummer SMF-2023-02950

Handläggare

Lovisa Berg

Telefon: 031-368 24 08

E-post: lovisa.berg@stadsmiljo.goteborg.se

Genomförandebeslut för delprojekt ”Muddring av Gullbergskulverten”, projektering och produktion, inom åtgärden Upprustning av Gullbergskulverten

Förslag till beslut

I stadsmiljönämnden

1. Stadsmiljönämnden godkänner genomförandebeslut för delprojekt ”Muddring av Gullbergskulverten”, projektering och produktion, inom åtgärden Upprustning av Gullbergskulverten.

Sammanfattning

Den långa Gullbergskulverten behöver rustas upp. För att få möjlighet till handnära inspektion samt inmätning av konstruktionen som helhet behöver rören torrläggas och muddermassor grävas bort. Aktuellt delprojekt omfattar muddring av den långa Gullbergskulverten och bedöms nu vara en del av investeringsåtgärden ”Upprustning av Gullbergskulverten”. En grov bedömning av hela åtgärdens totalkostnad gjordes 2018 till 100 miljoner kronor. Stadsmiljöförvaltningen bedömer i dag att den siffran är låg. Kostnad för delprojekt Muddring av Gullbergskulverten beräknas till 20 miljoner kronor (löpande prisnivå). Kostnadsbedömningen baseras bland annat på undersökningar av kulvertens bottensediment. Då åtgärden har en bedömd totalkostnad för samtliga skeden överstigande 20 miljoner kronor ska stadsmiljönämnden fatta genomförandebeslut för delprojektet. Ett eventuellt framtida behov av reviderat genomförandebeslut hanteras enligt förvaltningens rutin för avvikelshantering.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En grov bedömning av hela åtgärdens totalkostnad gjordes 2018 till 100 miljoner kronor (trafiknämndens arbetsutskott, 2018-02-26 § 22). Stadsmiljöförvaltningen bedömer i dag att den siffran är låg. Stadsmiljöförvaltningen återkommer med en ny totalkostnadsbedömning när genomförandestudien är klar.

Kostnad för delprojekt Muddring av Gullbergskulverten beräknas till 20 miljoner kronor (löpande prisnivå). Kostnadsbedömningen baseras på undersökningar av kulvertens bottensediment under projekteringsfasen samt de priser man fått av frakt och deponier för att flytta och ta hand om muddermassor. Även offerter från andra underentreprenörer så som dykare och pumpning har beaktats i kostnaden.

Åtgärden återfinns i Investeringsplan för stadsmiljönämnden under investeringsområde Byggnadsverk (investeringsplan 2021–2025 version 2023). Kostnader för hantering av förorenade massor finansieras genom kommunbidraget.

Muddringen har en avskrivningstid på 10 år, vilket medför en bedömd årlig kapitalkostnad om 1 034 000 kronor per år.

Trafikkontoret ansökte i juli 2022 om statsbidrag mot förebyggande av naturolyckor hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Trafikkontoret ansökte om bidrag för 60 procent av totalkostnaden för dammluckor, reglerluckor och muddring, vilket är den högsta andel det går att ansöka om. Stadsmiljöförvaltningen har ännu inte fått beslut om medfinansiering men har fått positiva signaler från MSB.

Delprojektet startade i september 2023 utifrån att arbetet skulle belasta driftsekonomin. Om genomförandebeslut för delprojektet godkänns kommer nedlagda kostnader att bokföras på investering. Om genomförandebeslutet inte godkänns kommer nedlagda kostnader fortsatt att bokföras på driftsanslaget.

Ett eventuellt framtida behov av reviderat genomförandebeslut hanteras enligt förvaltningens rutin för avvikelshantering.

Bedömning ur ekologisk dimension

En nyckelkomponent i stadens långsiktiga översvämningsstrategi är att säkra flöden och funktion i stadens inre vattenvägar, inklusive Gullbergsån. I dag finns en stor mängd sediment i Gullbergskulverten då den aldrig muddrats. Det är främst i ett av de två tunnelrören som det bedöms vara mycket sediment, upp till 1 meter i tjocklek. Med muddringen återfår Gullbergskulverten sin ursprungliga flödeskapacitet.

Resultaten från provtagningar av massorna visar att sedimenten är förorenade. De ska därmed skickas till behörig mottagare.

Bedömning ur social dimension

Det förutsätts ett bra flöde genom Gullbergskulverten för att anslutande vattendrag ska kunna upprätthålla sina krav för vattenreglering. En översvämning av Mölndalsåns system skulle medföra mycket stora konsekvenser för samhället avseende såväl människors liv och hälsa som sociala värden. Åtgärder behöver vidtas vad gäller Gullbergskulverten för att förhindra att vattenflödet i Gullbergsån tränger ut i marken och orsakar översvämnings och sättningar på ovanliggande vägar (E6/E20) och järnväg, vilket påverkar framkomligheten.

Ärendet

Enligt stadsmiljönämndens delegationsordning, ska stadsmiljönämnden fatta inriktningsbeslut, genomförandebeslut och beslut om ekonomiska avvikelser för investeringsprojekt med en totalkostnad för samtliga skeden överstigande 20 miljoner kronor.

Totalkostnaden för åtgärden Upprustning av Gullbergskulverten bedömdes grovt till 100 miljoner 2018 varför genomförandebeslut för delprojektet Muddring av Gullbergskulverten lyfts till nämnden för avgörande.

Beskrivning av ärendet

Brister i den långa Gullbergskulverten

Gullbergsån rinner från Dämmet i Gårda och norrut till Säveån och Göta älv. Ån är kulverterad på två sträckor, dels vid E6 och E20 vid Olskroksmotet, dels vid Partihandelsgatan.



Gullbergsåns sträckning från Dämmet till Säveån.

De två kulvertarna byggdes på 1960-talet, i samband med Tingstadstunneln, och benämns ”långa Gullbergskulverten” respektive ”korta Gullbergskulverten”. Sättningar mellan monoliterna samt korrosion- och spjälkningsskador har uppdagats i den långa kulverten. Åtgärder behöver vidtas för att förhindra att vattenflödet tränger ut i marken och orsakar översvämningar och sättningar på ovanliggande vägar (E6/E20) och järnväg. Åtgärder behöver även utföras för att bevara konstruktionens funktion i en överskådlig framtid.

Kulverten behöver muddras

Trafiknämndens arbetsutskott beslutade 2018 att starta en genomförandestudie för upprustning av kulverten (trafiknämndens arbetsutskott 2018-02-26 § 22). En förutsättning för genomförandestudien är att kunna tillståndsbedöma konstruktionen, vilket i dag inte är möjligt när bottenplattan är täckt av sediment. För att få möjlighet till handnära inspektion samt inmätning av konstruktionen som helhet behöver rören torrläggas och muddermassor grävas bort. Dammluckor har nu monterats upp vid tunnelmynningarna för att möjliggöra torrläggning av tunnelrören i kulverten.

Delprojektet omfattar muddring av den långa Gullbergskulverten från sediment. Delprojektet är redan påbörjat och bedöms vara klart våren 2024. Att delprojektet kunnat starta utan genomförandebeslut beror på att arbetet tidigare inte bedömdes vara en del av investeringsåtgärden. I skedesbeslut för delprojekt Dammluckor (trafiknämndens arbetsutskott 2018-12-18 § 159) beskrevs ett behov av driftmedel för rensning av sediment. En ny redovisningsmässig bedömning av muddringen har gjorts där det konstaterats att muddringen möjliggör att anläggningens livslängd väsentligt förlängs, varför muddringen är värdehöjande och bör utgöra en del av investeringsåtgärden.

Tillstånd för att muddra har erhållits från Mark- och miljödomstolen.

Stadsmiljöförvaltningen har aldrig utfört något liknande arbete vad gäller muddring. Bristen på erfarenhet, tillsammans med att mängden massor som behöver schaktas bort är mycket grovt uppskattade, gör att kostnaden för delprojektet är svår att bedöma. Andra utmaningar i delprojektet är arbetsmiljön inuti kulverten (exempelvis luftkvaliteten, avstånd till utrymningsvägar och risk för inläckage) och monteringen av en bypassledning mellan östra och västra röret. Kostnadsdrivande risker är kostnader för deponi, inläckage och åtkomst för maskiner som ska gräva.

Delprojektet har ett visst beroende till ”Åtgärda urspolning vid slussen 1480-664-1” som är planerad att utföras våren 2024. Samordning kommer ske i samband med att slussenprojektet startar.

Förvaltningens bedömning

Stadsmiljöförvaltningen anser det vara av stor vikt att arbetet med muddringen slutförs. Om inte kulverten rensas påverkas förutsättningarna för ett bra flöde genom Gullbergskulverten, vilket krävs för att anslutande vattendrag ska kunna upprätthålla sina krav för vattenreglering. En rensning av kulverten är också en förutsättning för att säkerställa den långa Gullbergskulvertens funktion.

Stadsmiljöförvaltningen föreslår att stadsmiljönämnden godkänner genomförandebeslut för delprojekt Muddring av Gullbergskulverten inom åtgärden Upprustning av Gullbergskulverten.

Ett eventuellt framtida behov av nytt reviderat genomförandebeslut för muddringen hanteras enligt förvaltningens rutin för avvikelshantering.

Efter färdigställd genomförandestudie har stadsmiljönämnden möjlighet att ta ställning till upprustningen av den långa Gullbergskulvertens genomförande genom ett genomförandebeslut.

Kerstin Elias

avdelningschef
investering och planering

Anders Ramsby

förvaltningsdirektör
stadsmiljö